

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่สำคัญคือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และอีกไม่นานประเทศไทยก็ต้องพบกับ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว โดยการกำหนดวิธีการจัดการไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ในหัวข้อยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทย ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ได้กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อบ่มบ่ม “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน จากการศึกษาของประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ทำให้ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ในอีก 20 ปีข้างหน้า ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 24.30 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 20.20 ในปี 2558 ประชากรวัยทำงานยังคงมีสัดส่วนสูงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 65.90 ในปี 2543 และสูงสุดในปี 2552 คือร้อยละ 67.10 ก่อนจะลดลงเป็นร้อยละ 66.00 ในปี 2558 ประชากรวัยสูงอายุ มีสัดส่วนสูงขึ้นเป็นลำดับจากร้อยละ 9.50 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 13.80 ในปี 2558 จึงมีระยะเวลาน้อยในการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับคนและระบบต่างๆ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งประเด็นที่พึงระวัง คือ ภาวะพึ่งพิงสูงขึ้น คนวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการดูแลผู้สูงอายุ ขณะที่พื้นที่

ฐานความรู้ ทักษะ และผลิตภาพแรงงานของไทยยังต่ำ การผลิตของประเทศจะลดลงส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มผลิตภาพแรงงานในช่วงที่ประชากรวัยแรงงานมีสัดส่วนสูงจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนก่อนที่กลุ่มวัยแรงงานจะมีสัดส่วนลดลง การบริการทางสังคมรวมถึงการจัดระบบการคุ้มครองทางสังคมต่างๆ ที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอ โดยเฉพาะบริการทางการแพทย์

จากภาวะปัญหาดังกล่าวทำให้มีประเด็นที่น่าสนใจว่า สถานพยาบาลของรัฐที่มีจำนวนจำกัดสามารถขยายและจัดรูปแบบการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรและการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างทันทั่วทั้งที่เพียงใด รัฐบาลจึงได้ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระการดูแลสุขภาพของประชาชน โดยการสนับสนุนให้มีการลงทุน โดยเฉพาะในเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นและมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกรุงเทพฯและปริมณฑล

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลางเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาครและปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นสองส่วน เขตการปกครองแบ่งออกเป็น 6 อำเภอคือ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย มีประชากรตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 รวมทั้งสิ้น 1,052,592 คน เป็นชาย 496,958 คน เป็นหญิง 555,634 คน จำนวนประชากรชายคิดเป็นร้อยละ 47.21 และประชากรหญิงคิดเป็นร้อยละ 52.79 ของประชากรทั้งหมด มีจำนวนครัวเรือน 491,795 ครัวเรือน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 58.59 ส่วนที่เหลือร้อยละ 41.41 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 1,691.24 คน ต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม
เมืองนนทบุรี	168,590	186,068	354,658
บางบัวทอง	106,141	120,600	226,741
ปากเกร็ด	101,542	113,753	215,295
บางกรวย	47,277	53,686	100,963
บางใหญ่	46,847	53,088	99,935
ไทรน้อย	26,561	28,439	55,000
รวม	496,958	555,634	1,052,592

ที่มา : www.nonthaburi.go.th/narrative_summary/part.pdf

ทางด้านสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรีมีสถานพยาบาล ประกอบด้วย โรงพยาบาลเอกชน 7 แห่ง โรงพยาบาลอื่น ๆ 11 แห่ง มีสถานอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล คลินิกทุกประเภท 482 แห่ง รวมจำนวนเตียงทั้งหมด 3,593 เตียง ในจำนวนเตียงที่มีนี้ เป็นเตียงของโรงพยาบาลเอกชน 624 เตียง คิดเป็นอัตราส่วนเตียงของโรงพยาบาลเอกชนต่อประชากรของจังหวัด ปี 2551 ได้ 1: 1,759 สำหรับการมีหลักประกันสุขภาพของจังหวัดนนทบุรีตามทะเบียนราษฎรนั้น แบ่งเป็นบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 639,859 คน ประกันสังคม 268,732 คน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 178,439 คน สิทธิประเภทอื่น ๆ 10,477 คน และไม่มีสิทธิ 16,760 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี: มีนาคม 2552 ประชากรใช้ประชากรระบบงานประกันสุขภาพ)

ตารางที่ 1.2 รายชื่อโรงพยาบาลเอกชน ทั้ง 7 แห่งของจังหวัดนนทบุรี

ชื่อโรงพยาบาล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ รัตนธิเบศร์ ขนาด 400 เตียง	60 ม.6 ถ.คลังชั้น-สุพรรณบุรี ต.เสาธง หิน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี 11140	02-594-0020-65
โรงพยาบาลปากเกร็ดเวชการ ขนาด 300 เตียง	132/215 ม.3 ถ.แจ้งวัฒนะ ต.ปากเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120	02-960-9655-9
โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ รัตนธิเบศร์ ขนาด 27 เตียง	54/33-35 ม.5 ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอบ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000	02-526-1674 02-527-2785
โรงพยาบาลนนทเวช ขนาด 280 เตียง	30/8 ม.2 ถ.งามวงศ์วาน ต.บางเขน อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000	02-589-0102 02-589-5489
โรงพยาบาลชลลดา ขนาด 30 เตียง	2/12 ม.2 ถ.บางกรวย-ไทรน้อย ต.โสน ลอย อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110	02-571-8000
โรงพยาบาลอนันต์พัฒนา 2 ขนาด 50 เตียง	9 ม.4 ถ.เทิดพระเกียรติ ต.วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130	02-883-9922-71
โรงพยาบาลกรุงไทย ขนาด 150 เตียง	56/96 ม.5 ต.ปากเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120	02-582-2299

ที่มา: www.thisismedical.com

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาดคน และจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดข้อสงสัยที่ว่า การบริการทางสังคมรวมถึงการจัดระบบการคุ้มครองทางสังคมต่างๆ ที่มีอยู่อาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ โดยเฉพาะการบริการทางการแพทย์ ทำให้จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นหนึ่งจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีจำนวนประชากรอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น จำนวนประชากรโดยเปรียบเทียบระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีกับเขตอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนนทบุรี ตามตารางที่ 1 เท่ากับ 354,658 : 697,934 คิดเป็นสัดส่วนโดยประมาณ 1 : 1.96 ภาพรวมของเศรษฐกิจมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยดูจากการเกิดขึ้นของโครงการอสังหาริมทรัพย์ด้านที่อยู่อาศัย การขยายสาธารณูปโภคในด้านต่าง ๆ เช่น การขยายเส้นทางคมนาคม การเพิ่มขึ้นของสถานที่ราชการ การสร้างห้างสรรพสินค้าแห่งใหม่ อีกทั้งยังคู่ได้จากปัญหาการจราจรที่นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นและจากเหตุผลดังกล่าวนี้เองทำให้จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่นักลงทุนให้ความสนใจที่จะเลือกเป็นพื้นที่สำหรับลงทุนในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึงการลงทุนในด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนเมื่อต้องการลงทุนดำเนินกิจการโรงพยาบาลได้แก่ ลักษณะทั่วไปของประชากรในพื้นที่ ความยืดหยุ่นของอุปสงค์และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ของการบริการรักษาพยาบาล สัดส่วนของการเข้ารับบริการของผู้ใช้บริการที่ชำระเงินสดหรือชำระโดยประกันสุขภาพบริษัทเอกชนหรือใช้สิทธิประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า(บัตรทอง) สิทธิข้าราชการ สิทธิประกันสังคม สิทธิสวัสดิการบริษัทและสิทธิสวัสดิการรัฐวิสาหกิจซึ่งผู้ให้บริการมีการใช้สิทธิประเภทต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน โดยนักลงทุนสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปวิเคราะห์แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบการให้บริการให้สอดคล้องกับประชากรในพื้นที่รวมไปถึงการกำหนดราคาค่าบริการที่เหมาะสมด้วย

อนึ่ง บริการทางสังคมโดยเฉพาะบริการทางการแพทย์ที่รัฐบาลได้ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของประชาชนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ นั้น รัฐบาลอาจส่งเสริมทางการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เอกชนเกิดความสนใจที่จะลงทุนในด้านนี้ สำหรับเอกชนเองนั้นเมื่อตัดสินใจเข้ามาลงทุนดำเนินงานย่อมต้องมีเป้าหมายของตนเองในรูปของผลตอบแทนจากการลงทุน แต่ทั้งนี้เอกชนต้องยอมรับว่าเมื่อตัดสินใจเข้ามาลงทุนในบริการสังคมด้านสุขภาพของประชาชนนั้น เอกชนจะต้องพัฒนาการบริการให้สามารถตอบสนองต่อประชากรส่วนใหญ่ได้ ดังนั้น การตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการพัฒนาทางการแพทย์ทั้งทางด้านการบริการและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ เอกชนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

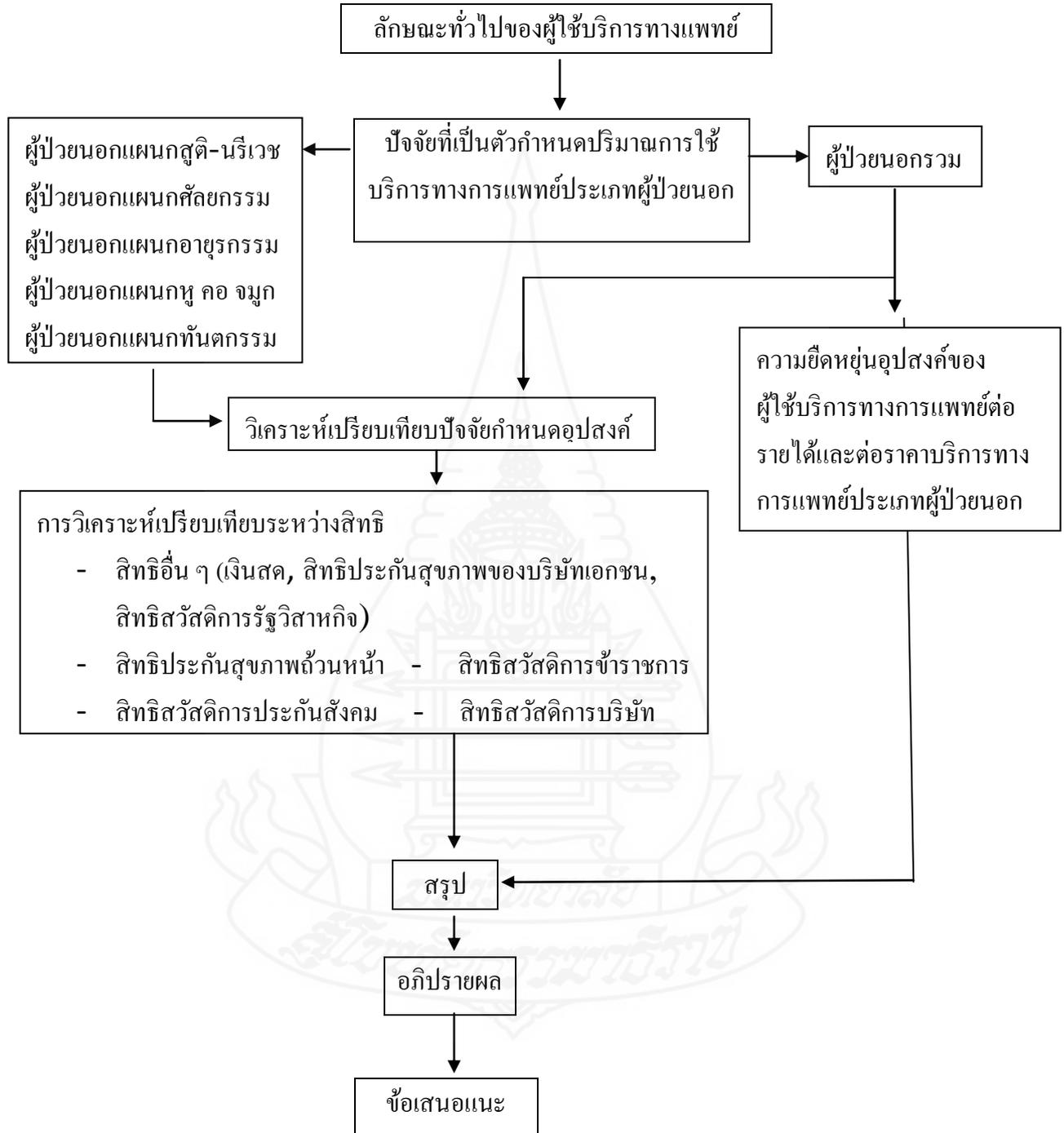
ที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ควบคู่ไปด้วย เนื่องจากทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ทางการแพทย์มีอยู่อย่างจำกัด จึงต้องมีการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการทางการแพทย์ของประชาชนเองก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในส่วนของผู้เข้ารับบริการ เช่น รายได้ ทัศนคติ การมีสิทธิเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล หรือ ปัจจัยในส่วนของผู้ให้บริการ เช่น ราคาค่าบริการ ท่าเลที่ตั้ง ชื่อเสียงของสถานพยาบาล การมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หรือ ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น การเกิดโรคระบาด เป็นต้น ทำให้เป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษารูปแบบการใช้บริการของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ เนื่องจากปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายให้ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ ดังนั้นการศึกษานี้จึงได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ ซึ่งประชาชนมีการมาใช้สิทธิประเภทต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกันในการมาใช้บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลเอกชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกตามสิทธิประเภทต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอุปสงค์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบุคคลและต่อราคาบริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
- 2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยกำหนดอุปสงค์ของผู้ป่วยนอกแผนกต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
- 2.5 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยใช้หลักอุปสงค์สำหรับการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งขั้นแรกศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอก หลังจากนั้นศึกษาปัจจัยกำหนดปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกตามสิทธิประเภทต่าง ๆ รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยกำหนดอุปสงค์ของผู้ป่วยนอกแผนกต่าง ๆ และวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบุคคลและต่อราคาบริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอก โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ราคาค่าบริการทางการแพทย์ สิทธิประเภทต่าง ๆ ว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามอย่างไรเมื่อตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป จากนั้นจึงใช้ข้อมูลสิทธิประเภทต่าง ๆ ของผู้รับบริการมาใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบการมาใช้บริการ แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษาไปสู่บทสรุปอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ

4. สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ ของผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ได้แบ่งสมมติฐานการศึกษาออกเป็นสองกลุ่มได้แก่

4.1 การศึกษาปัจจัยกำหนดอุปสงค์ในการใช้บริการทางการแพทย์ ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ได้กำหนดสมมติฐานการศึกษาไว้ดังนี้

4.1.1 **อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาบริการทางการแพทย์** ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์จะลดลง ถ้าราคาเฉลี่ยของการใช้บริการทางการแพทย์ต่อครั้งเพิ่มสูงขึ้น และในทางตรงกันข้าม ปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์เพิ่มสูงขึ้นถ้าราคาเฉลี่ยของการใช้บริการทางการแพทย์ลดต่ำลง

4.1.2 **อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้** ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์จะเพิ่มขึ้น ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบุคคลเพิ่มสูงขึ้น และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบุคคลลดน้อยลงจะทำให้ปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ลดน้อยลง

4.1.3 **อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกรรมธรรม์ประกันสุขภาพของผู้ใช้บริการที่มีบริษัทประกันเอกชนเป็นคู่สัญญา** ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์จะมีความโน้มเพิ่มขึ้น ถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์ถือครองกรรมธรรม์ประกันสุขภาพ

4.1.4 อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการศึกษาของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์จะเพิ่มขึ้น ถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์มีระดับการศึกษาสูง และในทางตรงกันข้ามปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์จะลดต่ำลงถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์มีระดับการศึกษาต่ำ

4.1.5 อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอายุของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์จะเพิ่มขึ้น ถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์มีอายุสูงขึ้น และในทางตรงกันข้ามปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์จะลดน้อยลงถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์มีอายุน้อย

4.1.6 อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการได้รับสิทธิสวัสดิการในการเบิกค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลต่าง ๆ เช่น สวัสดิการประกันสุขภาพถ้วนหน้า(บัตรทอง) สวัสดิการประกันสังคม สวัสดิการรัฐวิสาหกิจ สวัสดิการบริษัท สวัสดิการข้าราชการ เป็นต้น ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์มีสวัสดิการการเบิกค่ารักษาพยาบาลได้

4.1.7 อุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับสิทธิการจ่ายชำระด้วยเงินสด ซึ่งปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์จะมีแนวโน้มต่ำลง ถ้าผู้ใช้บริการทางการแพทย์ต้องชำระค่าบริการด้วยเงินสดของตนเอง

4.2 การศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ต่อรายได้และต่อราคาของบริการทางการแพทย์ ได้กำหนดสมมติฐานการศึกษาไว้ดังนี้

4.2.1 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ต่อรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อรายได้ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น ปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

4.2.2 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ต่อราคา มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อราคาของบริการทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น ปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์จะมีแนวโน้มลดลง

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ในจังหวัดนนทบุรี และเป็นผู้ใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนก คือ แผนกอายุรกรรม แผนกสูติ-นรีเวช แผนกศัลยกรรม แผนกหูคอจมูก แผนกทันตกรรม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 โรงพยาบาลเอกชน (Private Hospital) ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 หมวด 2 ข้อ 4 (1) โรงพยาบาลเป็นสถานพยาบาลที่จัดให้บริการผู้ป่วยโดยสามารถรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนเกินสามสิบเตียงขึ้นไป ซึ่งมีบริการด้านเวชกรรม ด้านการพยาบาล ด้านเภสัชกรรม และด้านเทคนิคการแพทย์เป็นอย่างน้อยและอาจมีบริการด้านทันตกรรมหรือด้านการประกอบโรคศิลปะอื่น ๆ

6.2 ผู้ป่วยนอก (Out patient) หมายถึง ผู้ที่เข้ารับบริการทางการแพทย์แต่ไม่ได้นอนพักรักษาที่โรงพยาบาลและมีทั้งผู้ป่วยนอกรายเดิมและผู้ป่วยนอกรายใหม่

6.3 แผนกผู้ป่วยนอก (Out patient department) หมายถึง แผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติ-นรีเวช แผนกหู คอ จมูกและแผนกทันตกรรม ที่โรงพยาบาลจัดขึ้นเพื่อให้บริการตรวจรักษาโรค

6.4 แผนกศัลยกรรม หมายถึง แผนกที่ให้บริการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นทั่วไปที่มีอาการบ่งชี้ว่าอาจจะต้องผ่าตัด เช่น ปวดไส้ติ่ง ริดสีดวง ข้อกระดูก ถอดเล็บ จี๋หูค ผ่าฝี ทำแผลเข้าเฝือก เป็นต้น และไม่เกี่ยวข้องกับศัลยกรรมเพื่อความงาม

6.5 แผนกอายุรกรรม หมายถึง แผนกที่ให้บริการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นทั่วไปที่มีอาการ เช่น ปวดหัว เป็นไข้ เจ็บหน้าอก ชา ปวดท้อง เป็นต้น

6.6 แผนกสูติ-นรีเวช หมายถึง แผนกที่ให้บริการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับระบบอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของผู้หญิง การตรวจฝากครรภ์ การปรึกษาภาวะมีบุตรยาก ไม่รวมการรักษาเพื่อความสวยงาม

6.7 แผนกหู คอ จมูก หมายถึง แผนกที่ให้บริการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับระบบอวัยวะหู คอ จมูก ไม่รวมการรักษาเพื่อความสวยงาม

6.8 แผนกทันตกรรม หมายถึง แผนกที่ให้บริการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับระบบเหงือกและฟัน

6.9 ผู้ป่วยใช้สิทธิเงินสด หมายถึง ผู้ป่วยที่ชำระค่าบริการทางการแพทย์ด้วยเงินสด โดยไม่สามารถนำเอกสารรับรองการชำระเงินไปเบิกทดแทนจากที่ใดได้

6.10 ผู้ป่วยใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า หมายถึง ผู้ป่วยที่ได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าและจะต้องแสดงบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าพร้อมบัตรประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเมื่อประสงค์จะเข้ารับบริการทางการแพทย์

6.11 ผู้ป่วยใช้สิทธิประกันสังคม หมายถึง ผู้ป่วยที่เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมและจะต้องแสดงบัตรประกันสังคมกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเมื่อประสงค์จะเข้ารับบริการทางการแพทย์

6.12 ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิประกันสุขภาพของบริษัทเอกชน หมายถึง ผู้ป่วยที่ซื้อประกันสุขภาพจากบริษัทเอกชนและจะต้องแสดงบัตรประกันสุขภาพของบริษัทเอกชนกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเมื่อประสงค์จะรับบริการทางการแพทย์

6.13 ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิสวัสดิการรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ป่วยที่ได้รับสิทธิจากรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ และจะต้องแสดงเอกสารการรับรองสิทธิดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเมื่อประสงค์จะเข้ารับบริการทางการแพทย์

6.14 ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิสวัสดิการบริษัท หมายถึง ผู้ป่วยที่ได้รับสิทธิจากบริษัทนั้น ๆ และจะต้องแสดงเอกสารการรับรองสิทธิดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเมื่อประสงค์จะเข้ารับบริการทางการแพทย์

6.15 ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิสวัสดิการข้าราชการ หมายถึง ผู้ป่วยที่ได้รับสิทธิจากทางราชการและจะต้องแสดงเอกสารการรับรองสิทธิดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเมื่อประสงค์จะเข้ารับบริการทางการแพทย์

6.16 ประกันสุขภาพของบริษัทประกันเอกชน (Private Insurance) หมายถึง การประกันสุขภาพที่ผู้ใช้บริการทางการแพทย์ทำกรรมกรรมในด้านความคุ้มครองด้านค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยนอกรวมอยู่ด้วย

6.17 สวัสดิการการเบิกค่ารักษาพยาบาล หมายถึง สวัสดิการประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) สวัสดิการประกันสังคม สวัสดิการข้าราชการ สวัสดิการรัฐวิสาหกิจ สวัสดิการบริษัทเอกชน ที่ผู้ใช้บริการทางการแพทย์สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้จากต้นสังกัดได้

6.18 สิทธิอื่น ๆ หมายถึง สิทธิการชำระค่ารักษาพยาบาลประเภทชำระโดยใช้เงินสด (จ่ายเองโดยไม่มีสิทธิเบิกทดแทนจากที่ใด) สิทธิสวัสดิการรัฐวิสาหกิจ ประกันสุขภาพของ บริษัทเอกชน

6.19 สิทธิประเภทต่าง ๆ หมายถึง สิทธิการชำระค่ารักษาพยาบาลประเภทชำระโดยใช้ สิทธิอื่น ๆ (ใช้เงินสด(จ่ายเองโดยไม่มีสิทธิเบิกทดแทนจากที่ใด) สิทธิสวัสดิการรัฐวิสาหกิจ ประกันสุขภาพของ บริษัทเอกชน) ใช้บัตรสวัสดิการประกันสุขภาพถ้วนหน้า(บัตรทอง) ใช้ สวัสดิการประกันสังคม ใช้สวัสดิการข้าราชการ ใช้สวัสดิการบริษัทเอกชน ที่ผู้ให้บริการทางการแพทย์สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้จากต้นสังกัดได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่ใช้สิทธิร่วม ให้จัดอยู่ในประเภทสิทธิที่ตอบในแบบสอบถาม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบลักษณะทั่วไปของผู้ใช้บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลเอกชนใน จังหวัดนนทบุรี

7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยกำหนดปริมาณการใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอก และความยืดหยุ่นของอุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล เอกชนในจังหวัดนนทบุรี

7.3 เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารและนักลงทุนนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการบริหารงานในการให้บริการโรงพยาบาลเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น เพื่อกำหนด รูปแบบการให้บริการที่เหมาะสม การกำหนดราคาที่เหมาะสม เป็นต้น